

Hvorfor har ikke katastrofealarmen gått?

Hvis befolkningen hadde fått beskjed om at en epidemi var på vei som ville ramme 1/4 av barna i landet, som ville føre til skader på liv og helse, og at barna ikke ville fortelle at det gjorde vondt, hva hadde skjedd da?

Jeg tror katastrofealarmen hadde gått. Alt politisk apparat og tilgjengelig helsevesen hadde mobilisert, og befolkningen hadde satt seg i beredskap. Visste du at over 25% av befolkningen har opplevd seksuelle overgrep? Det betyr 650.000 jenter/kvinner og over 200.000 gutter/menn.

Visste du at 250.000 har opplevd voldtekt og at 50 % opplevde det før de fylte 18 år ?

Hvorfor går ikke katastrofealarmen?

I stedet mener 41% at oppmerksomhet om overgrep er negativt. Det er når det blir taust at blir det farlig for barn. Visste du at 4 av 5 barn tier om seksuelle overgrep? Visste du at det tar i snitt 17,2 år fra siste overgrep til utsatte forteller det til noen?

Det vil antagelig alltid finnes mennesker som anser seg berettiget til å misbruke andre, men vi kan ikke slutte å forebygge, eller kanskje rettene sagt begynne å prøve. Forebygging av seksuelle overgrep har vært på den politiske agenda siden tidlig 70-tall. Jeg venter enda på handling.

Vi kan ikke forvente at barn skal lære å si nei i overgrepssituasjoner, og om de så klarte det, så hadde det antagelig ikke gjort noen forskjell. De er fanget i en situasjon de hverken forstår eller evner å motsette seg. Barnas nei er blitt fratatt dem. Vi kan lære barn å gjenkjenne overgrep, men ikke overlate til dem å forebygge. Det er det vi voksne som må gjøre. Hva skal til for at barn forteller? Vi vet at de må bli gitt en anledning. De finner ikke den anledningen selv.

Visste du at vi antar at en betydelig andel av overgriperne starter sin karriere allerede fra tidlig tenår? Visste du at en undersøkelse gjort i USA blant fanger dømt for besittelse av overgrepsbilder, viste at 85 % hadde begått seksuelle overgrep selv, og hadde i snitt 14 ofre hver, men ingen av dem var dømt for det?

Visste du at FBI antar at mer enn 750.000 overgripere trakterer nettet daglig, og at det legges ut 20.000 nye overgrepsbilder hver dag? Visste du at 24 % av dagens ungdom har fått uønskede seksuelle henvendelser via nettet og at flesteparten er gutter?

Vi må våge å snakke med barn om overgrep. Det er ikke skadelig, men det kan være skadelig å la det være. Vi erfarer at det koster dyrt å lime sammen knuste liv. Blant inneliggende pasienter i psykiatrien (USA) viste det seg at over 50 % hadde en overgrepsbakgrunn. Det er antagelig ikke annerledes her.

Visste du at vi samfunnsøkonomisk har mye å tjene på å ta grep om denne problematikken? Vi finner mange utsatte blant prostituerte, i fengsel, i psykiatrien, uføretrygdede, rusmisbrukere og blant dem som ikke fullfører skolegang.

For noen blir barndommen en dom man aldri blir helt ferdig med å sone. Det er urettferdig at dem som fikk tildelt de dårlige barneårene, er de samme som må sone barndommen lengst. En dårlig barndom vender tilbake.

Det er mange alvdalsaker. Dette er min hverdag. Vår statistikk viser at hovedtyngden har opplevd overgrep før fylte syv år. Selv om den pågående saken i Drammen, hvor spedbarn er blitt voldtatt, beskrives som den groveste og eneste i sitt slag i norgeshistorien, så betyr det altså ikke at den er det. Den er bare en av få som politiet blir kjent med.

De fleste av oss er enige i at overgrep skjer...der ute et sted. Når det kommer nær, inn på skotuppene våre, da kommer tvilen. Vi trekker barns fortellinger i tvil, enda det ikke eksisterer vitenskapelig belegg for at barn generelt er mindre pålitelige enn voksne. Det største problemet med barns troverdighet i overgrepssaker, er at de nekter for at noe har skjedd, eller underkommuniserer sin virkelighet. Noen anklager er falske, men det betyr ikke at flesteparten er det. Spørsmål om troverdighet har en negativ slagside mot den krenkede, som er særegen for overgrepssaker.

Visste du at anmeldte tilfeller av incest og voldtekt både henlegges og frikjennes oftest. Det er et rettssikkerhetsproblem. Vi vet at overgrep skjer hver eneste dag med tusenvis av barn i norske hjem. Hvorfor lever vi godt med det?

Hvis du skal være helt ærlig. Hvor lenge kommer vi til å tenke på Alvdalsaken, Romerikesaken, den pågående saken i Drammen? En uke etter det stilner i media, eller kanskje 2? Kanskje vi har glemt det allerede på mandag? Vi tar hver dag en kalkulert risiko med utallige barns liv og helse. Stilltiende godtar vi.

Hadde vi ment at overgrep var et sykdomstegn, en epidemi som svineinfluensa, et terrorangrep, så hadde vi gjort noe felles, kollektivt, raskt og med stor tyngde. Da hadde vi vært opptatt av å lokalisere de barna som lever vanskelige liv koste hva det koste vil.

Forenkler jeg kompliserte temaer? Nei, for jeg sier ikke at det er lett å gjennomføre. Jeg sier det er lett å velge fokus, for det handler faktisk kun om vilje. Riktignok viljen til mange modige voksne som er mer redd for å ta feil av barn enn å trække voksne på tærne.

...men ingen har trykket på katastrofealarmen enda.

Det er snart valg, og jeg har et budskap til våre politikere:

Jeg vil ikke høre hvor viktig jobb jeg gjør. Jeg vil høre hva du har tenkt å gjøre og se deg faktisk gjøre det. Jeg vil ikke høre dine valgkamplofter, jeg vil se deg stå ved siden av meg

alle de andre dagene. Jeg vil ikke høre de innøvde ordene dine, jeg vil at du skal ta seksuelle overgrep personlig, som om det var en av dine det gjaldt.

Jeg vil at du skal trykke på katastrofealarmen.

Inger Lise Stølsvik

Daglig leder/jurist

Senter mot incest og seksuelle overgrep Telemark

